

Говор високог представника Педија Ешдауна на конференцији за медије ОХР-а о одлуци о Привредној банци Српско Сарајево

Добро јутро,

Даме и господо, сазвао сам ову конференцију за новинаре данас како бих објавио одлуку о будућности Привредне банке Српско Сарајево, за коју сам сматрао да ју је неопходно донијети.

Након пажљивог разматрања невољно сам закључио да требам прихватити препоруку привременог управника Банке и гувернера Централне банке да одмах повучем дозволу за рад ПБСС. Одлука и попутни допис биће доступни јавности вјероватно сутра ујутро, а можете је наћи на интернет страници ОХР-а.

Допустите да, прије него што објасним разлоге за то, јасно кажем да се ОХР нерадо умијешао у овај проблем. Строго узевши, то није наш посао у овом тренутку. Знате да је моја политика таква да, када створимо институције БиХ, тим институцијама БиХ пуштамо да раде свој посао, а не да ми радимо умјесто њих, али у овом случају нисам имао другу могућност него да урадим посао који је требала урадити Агенција за банкарство РС.

Ово није критика Агенцији за банкарство РС; то је јако ефикасна организација, смиона и храбра, са добрим вођством, али је претрпјела невјероватна застрашивања и пријетње, што их је једноставно спријечило да ураде посао који смо ми морали урадити. Привремени управник именован од Агенције за банкарство РС који би се овим питањем од почетка требао бавити, и који се заиста њиме и бавио, је и сâм нападнут,

претучен и завршио је у болници. Директно се пријетило његовој породици и дјечи, а било је и пријетњи (вама остављам да процијените одакле су дошле) и осталим запосленим у Агенцији за банкарство РС.

Стога нисмо имали другу могућност него да се ухватимо укоштац са овим проблемом и радимо на њему. Ово је једна лекција, и то лекција за коју желим да се види на овом појединачном и доиста скандалозном случају, а она гласи: Ми из међународне заједнице смо одлучни да учинимо све што је потребно у партнерству са властима БиХ, ако оне то затраже, како би корумпиране снаге у овој земљи довели пред лице правде. У овом случају то се односи на начин који сам управо описао, а односи се и на друге случајеве у којима нпр. стране судије помажу локалним властима да се процесуирају случајеви корупције на високом нивоу јер за сада (и ово није никаква критика), саме институције БиХ су сувише крхке да би то учиниле.

А сада о самој одлуци.

Моја одлука се темељи на мојој законској обавези да учиним оно што је најбоље за штедише, и оно што је неопходно да би се осигурало поштивање Закона о банкама, те да би се очувала цјеловитост банкарског система на прави начин.

Банкарски систем БиХ је једно од најуспјешнијих постигнућа и нећу допустити да буде изложен опасностима.

Као што знате, у петак је привремени управитељ прогласила Банку несолвентном.

Она није имала алтернативу.

Обавезе Привредне банке Српско Сарајево су већ мјесецима, можда чак и годинама, много веће од њене имовине. 90% банчиних кредита није осигурано, или је осигурано колатералом која има малу или никакву тржишну вриједност. Што дуже банка наставља са радом, више ће се одливати средстава која се требају користити за сервисирање оперативних трошкова, а штедише ће

добити мање свог новца.

Током дугог периода ова банка није успјела испоштовати одредбе Закона о банкама које прописују износ минималног капитала. Велики напори да се банка прода су на жалост пропали и нема реалних шанси да успију.

Стога, ако не дјелујем сада, новац које би штедише могле задржати и новац који су уложили ће се одлити, па је битно да их заштитим.

У протекле три године Привредна банка је била тек нешто више од слабо прикривеног механизма путем којег су директор г. Момо Мандић и његови сарадници скретали јавна средства у властите џепове. То су чинили барем уз саучесништво, а можда и уз активну помоћ неких из Владе РС и Скупштине општине Бијељина.

Управа и акционари су у великој мјери лоше управљали Банком на штету штедиша и клијената. Прекршили су бројне прописе Агенције за банкарство РС, као и Закон о банкарству.

Као директор, Момило Мандић је искористио ову банку како би остварио корист за себе и за посебне интересне групе укључујући многе од њему блиских политичких интересних група. Често се хвалио да ће га ова банка учинити – и цитирам – «једним од најбогатијих људи у Босни и Херцеговини». Новац штедиша је усмјеравао у своја приватна предузећа и фиктивна предузећа која су исто тако била у његовом власништву.

Ова злоупотреба је направљена у таквој мјери да сада не постоји реална шанса за поновни рад банке.

Дозволите ме да вам дам илустрацију како је господин Мандић управљао новцем ове Банке:

У децембру 2002. год. и јануару 2003. год., Привредна банка је потрошила пола милиона КМ како би купила десет аутомобила за чланове породице господина Мандића, његове политичке сараднике и предузећа. Господин Мандић је лично преузео најскупљи

аутомобил, нови Ауди А8, са цијеном од нешто више од 200.000, 00 КМ.

У јулу мјесецу ове године, Манко, предузеће господина Мандића, је продало три бензинске пумпе које су се користиле да се обезбиједе банковни зајмови ПБСС. Не знам шта се десило са тим новцем. Требао је искористити ту добит да отплати своје зајмове како би штедише и његови запосленици могли бити исплаћени. Он то није урадио.

Укратко речено, господин Мандић и његови сарадници, у и изван сфере политике, учинили су све што су могли да узму имовину банке те да не исплате ни штедише ни запослене у банци. Надаље ћу испитати како бих установио у којој су мјери они у владајућим странкама РС и у Опшинском суду у Бијељини искористили јавна средства, без прописне бриге и пажње, како би подупрли банку господина Мандића. Такође су постојале трансакције које покрећу забринутост да су нека средства можда дошла у руке ратних злочинаца. То бисмо надаље требали истражити. Поред било којих даљњих корака које могу предузети, детаљи ових и других трансакција биће упућени тужиоцу РС на разматрање.

Оно што је јасно јесте чињеница да су министарства и фондови Владе наставили да депонују јавна средства у Привредну банку чак и након што је било јасно да је банка у потпуности несолвентна.

Рутинска провјера проведена од стране Агенције за банкарство РС у 2001. год. је показала да је банка јасно несолвентна. Мање од годину дана касније, Агенција за банкарство је установила даље прекршаје по основу зајмова.

Па ипак, годину дана након тога, у априлу 2003. год., Министарство финансија РС је пребацило 1 милион КМ у Привредну банку из Централне банке. Новац чија је намјена била да се сервисира страни дуг РС.

Оваква у великој мјери корумпирана пракса је погодила оне

најугроженије. Недавни преглед банковних рачуна показује да десетак социјалних фондова владе имају пологе у овој банци. Даћу вам неколико примјера:

Стамбени фонд РС је депоновао 3,5 милиона КМ у банку господина Мандића. Овај новац је био намијењен да се плате субвенције за стамбене јединице за непривилеговане категорије становништва као што су ратне удовице и инвалиди. На жалост, и ова средства ће углавном бити изгубљена, што ће само увећати тешкоће оних најугроженијих, који би имали користи од тих средстава.

Град Бијељина је депоновао 2,2 милиона КМ у банку – а то је једнако цјелокупном градском буџету за 2003. Годину. И тај новац ће, у великој мјери, бити изгубљен. Цијену ће платити, не наравно господин Мандић и његови корумпирани пријатељи, већ сваки грађанин у Бијељини који сада неће добити услуге које би иначе имали право добити.

И има још примјера. Фонд за запошљавање је држао 800.000,00 КМ.

Сиротиште у Бијељини је депоновало нешто више од 150.000,00 КМ.

Опсег цинизма, занемаривања јавне дужности и корупције у неким од ових трансакција је, једноставно речено, невјероватан. И поново, обични грађани, штедише и они најугроженији су они који ће платити цијену.

Искрено, из срца, саосјећам нарочито са њима, а још више са приближно 150 запослених који ће, са жаљењем константујем, изгубити своја радна мјеста због неодговарајућег понашања господина Мандића.

И још нешто на крају. Мислим да сада коначно почињемо да се обрачунавамо са корумпираним структурама високог нивоа које су сувише дуго држале ову земљу таоцем, уништавале њену будућност и крале од својих грађана. Данашње мјере су дио тог процеса. Оне неће стати све док овај посао не буде окончан.